

รายงานสถานการณ์ประมงยุโรปเดือนพฤศจิกายน 2559¹

ปิติชาติ ไชยเสนา
เศรษฐกรปฏิบัติการ

ภาพรวมสถานการณ์ประมงในสหภาพยุโรป

เดือนพฤศจิกายนเป็นเดือนที่มีการจับจ่ายซื้อหาสินค้าสำหรับเทศกาลคริสต์มาสและปีใหม่ ค่าเงินยูโรอ่อนค่าส่งผลกระทบต่อตลาดสินค้าอาหารทะเล สินค้าประมงที่สำคัญชนิดต่างๆ มีราคาขายสูงในตลาดยุโรป โดยเฉพาะสินค้าราคาแพงอย่างเช่นล็อบสเตอร์และกุ้ง และในฐานะผู้ซื้อ ยุโรปตั้งราคาซื้อสัตว์น้ำสูงเพื่อแข่งขันกับตลาดที่สำคัญอย่างจีนและญี่ปุ่น ขณะที่ราคาทูน่ามีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีปริมาณมากในตลาดและความต้องการในช่วงฤดูหนาวมีไม่มาก ในส่วนของหมึกมีราคาสูงขึ้นมาก เนื่องจากการทำประมงในเขตตะวันตกเฉียงใต้ของมหาสมุทรแอตแลนติกได้ผลผลิตน้อย ในช่วงเดือนธันวาคม ราคาสินค้าจะลดลงทุกชนิด เนื่องจากสิ้นฤดูระยะเวลาที่ผู้ค้าสัตว์น้ำรับซื้อ และในเดือนแรกของปีต่อไปความต้องการสัตว์น้ำจะลดลง

ปลาหน้าดิน (Ground fish)

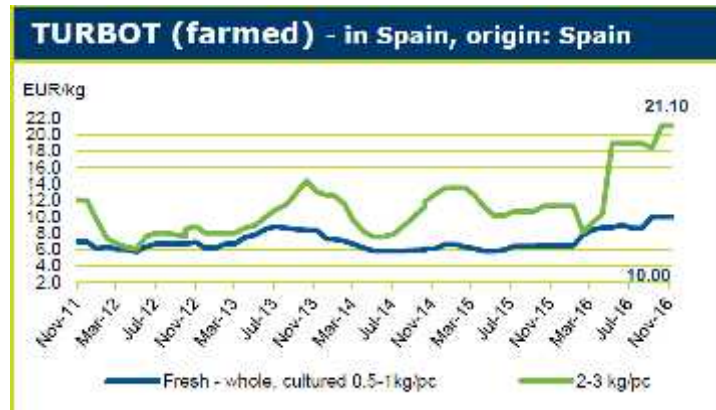
ปลาคอดหมักเกลือ (wet-salted cod) ทำจากวัตถุดิบปลาคอดแช่แข็ง (*Gadus macrocephalus*) มีราคาสูงขึ้นมาจากหลายปัจจัย (1) ผลผลิตมีน้อย (2) ค่าเงินยูโรอ่อนค่าเมื่อเทียบกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และการทำประมงปลาชนิดนี้อยู่ที่รัฐอลาสก้าสหรัฐฯ (3) ความต้องการสูงจากจีนและญี่ปุ่นซึ่งมีค่าเงินแข็งค่าเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ (4) การจับปลา *Gadus macrocephalus* ปริมาณมากในอลาสกาและรัสเซีย แต่ส่วนใหญ่เป็นปลาขนาดเล็ก ซึ่งไม่เหมาะที่จะนำมาทำปลาคอดหมักเกลือ ปลาคอดหมักเกลือที่ทำจากปลาคอดสด (*Gadus morhua*) ราคาสูงขึ้นเนื่องจากตลาดสดมีความต้องการเพิ่ม และจากผลพวงจากสถานการณ์ราคาปลา *Gadus macrocephalus* ปลาไซที (saithe) แล่เป็นชิ้น (fillet) มีราคาต่ำมาก เนื่องจากความต้องการต่ำ และไม่มีทำที่ว่าราคาจะดีขึ้นไปจนถึงช่วงปีใหม่

ปลาแห้ง (Stockfish) มีแนวโน้มราคาสูงขึ้น เนื่องจากคุณภาพดีขึ้น มีการทำแห้งได้ดีหลังจากผ่านช่วงที่มีฝนตกมากในฤดูร้อนของนอร์เวย์ ตลาดค้าส่งที่มอสโคว์มีปลาหน้าดินปริมาณมาก เช่นเดียวกับตลาดปลาอลาสกาพอลลัค (Alaska Pollack) ทางตะวันออกไกลของรัสเซีย ปลาตาเดียว (Turbot) จากการเพาะเลี้ยงมีราคาสูงในปีถึงแม้จะไม่ใช่วางที่มียอดขายสูงสุดสำหรับปลาชนิดนี้ในช่วงฤดูหนาวก็ตาม

แผนภูมิที่ 1 แนวโน้มราคาปลาคอดที่มาจากทะเลบอลติกในตลาดโปแลนด์

¹ European Price Report Issue 11/2016, November 2016. Rome, Italy.

แผนภูมิที่ 2 แนวโน้มราคาปลาตาเดียวเพาะเลี้ยงในตลาดสเปน

ปลาทูน่า (Tuna-Billfishes)

การทำประมงทูน่าทางฝั่งแปซิฟิกตะวันออก อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ให้บริการขนส่งจากฝั่งแปซิฟิกตะวันตกและแปซิฟิกตอนกลาง (Western and Central Pacific : WCP) เข้าไปรับซื้อสินค้าอย่างต่อเนื่อง ทำให้โรงงานแปรรูปมีปริมาณวัตถุดิบเพียงพอ ทั้งนี้สหภาพยุโรปและเอกวาดอร์มีการลงนามในความตกลงทางการค้าฉบับใหม่ ทำให้การนำเข้าทูน่ามีอัตราภาษีเป็นศูนย์ ในปีที่จะถึงนี้

สถานการณ์ตลาดทูน่าโดยทั่วไปอยู่ในสภาวะปกติ ราคาวัตถุดิบลดลงโดยเฉพาะปลาทูน่าท้องแถบ (skipjack) ทางด้านผู้ซื้อทูน่าชาวยุโรปคาดการณ์ว่าราคาทูน่าจะลดลง จึงยังไม่ซื้อทูน่าในขณะนี้ และการทำประมงทูน่าในเอกวาดอร์ค่อนข้างมีความล่าช้า แต่คาดว่าจะดีขึ้นในเดือนธันวาคม

ถึงแม้การงดใช้อุปกรณ์การประมงประเภทเครื่องมือล่อปลา (Fish Aggregating Devices : FADs) ในพื้นที่ WCP ได้สิ้นสุดแล้วเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2559 แต่การทำประมงรอบใหม่เริ่มต้นล่าช้า อย่างไรก็ตามโรงงานแปรรูปทูน่าของไทยรายงานว่าวัตถุดิบสำหรับแปรรูปยังมีเพียงพอ เนื่องจากมีปลาจากมหาสมุทรอินเดีย โดยราคาปลาทูน่าท้องแถบยังคงอยู่ที่ระดับราคาค่อนข้างสูง

แผนภูมิที่ 3 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบจากกรุงเทพฯ และเอกวาดอร์

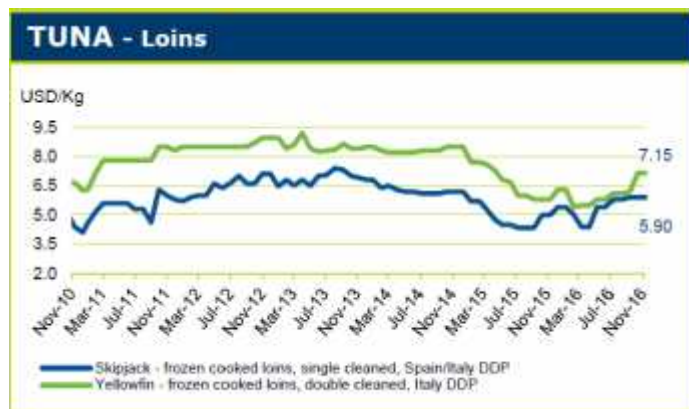
แผนภูมิที่4 แนวโน้มราคาทูน่าแปรรูปชนิดทูน่าครีบเหลืองทูน่าท้องแถบในสเปน

สถานการณ์ทูน่าในมหาสมุทรอินเดียยังคงที่ การจับอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก มีรายงานว่า การขนถ่ายสินค้า (transshipment) ทูน่าไปยังตลาดกรุงเทพฯ มีปริมาณสูง ในขณะที่ราคาวัตถุดิบปลาทูน่าท้องแถบยังคงที่ แต่ราคาปลาทูน่าครีบเหลืองลดลงเล็กน้อย

การทำประมงในมหาสมุทรแอตแลนติกคืออยู่ในระดับปานกลาง วัตถุดิบในโรงงานท้องถิ่นมีเพียงพอ ปริมาณการจับเพิ่ม ทำให้ราคาทูน่าท้องแถบและครีบเหลืองปรับตัวลดลง ขณะที่ราคาทูน่าท้องแถบในยุโรปคงที่ ทูน่าครีบเหลืองราคาตกลง ราคาทูน่าปรุงสุกและเนื้อ (loin) ยังคงที่

แผนภูมิที่5 สถานการณ์ราคาทูน่าครีบเหลืองและทูน่าท้องแถบในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติก

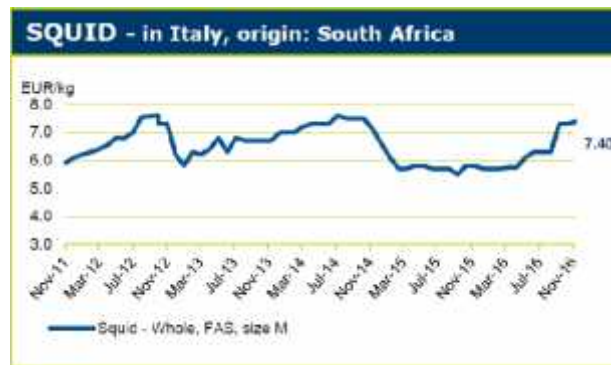
แผนภูมิที่6 สถานการณ์ราคาเนื้อทูน่าปรุงสุกชนิดครีบเหลืองและทูน่าท้องแถบ

ปลาผิวน้ำขนาดเล็ก (Small pelagic)

การทำประมงปลาผิวน้ำขนาดเล็ก ทางตอนเหนือของยุโรปสิ้นสุดลงแล้ว และความต้องการปลาผิวน้ำขนาดเล็กในช่วงฤดูหนาวจากตลาด เยอรมัน และ เบลเยียม มีปริมาณน้อย ขณะที่ตลาดรัสเซียรายงานว่ามีความสนใจซื้อปลา herring มากขึ้นโดยเฉพาะขนาดใหญ่กว่า 300 กรัม ทำให้ราคาปลาสูงขึ้น

หมึก (Cephalopods)

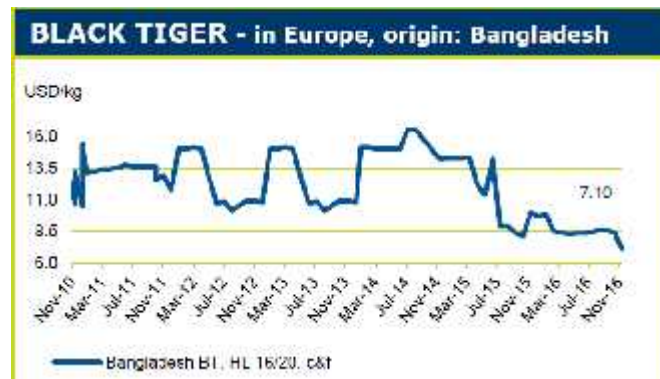
ความต้องการหมึก (squid) ในยุโรปมีปริมาณสูง เนื่องจากไม่มีวัตถุดิบคงเหลือจากสินค้าหมึกที่ส่งมาจากทางตะวันตกเฉียงใต้ของมหาสมุทรแอตแลนติกซึ่งมีปริมาณน้อยในปีนี้ ฤดูกาลจับหมึก (squid) ในประเทศแอฟริกาใต้ เริ่มต้นในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2559 หลังจากปิดไปเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2559 ปริมาณการจับอยู่ในเกณฑ์ดี ตลาดให้การตอบรับดีโดยให้ราคาสูง ชาวประมงแอฟริกาใต้คาดว่าจะจับได้ปริมาณมากอีกเมื่อฤดูกาลจับครั้งใหม่เริ่มต้น อย่างไรก็ตามค่าเงิน Rand ของแอฟริกาใต้แข็งค่า เมื่อเทียบกับค่าเงินยูโร ส่งผลให้รายได้จากการส่งออกสินค้าจากแอฟริกาใต้ลดลง ฤดูกาลจับหมึกยักษ์ (octopus) ในโมร็อกโกและมอริทาเนียสิ้นสุดแล้ว ทำให้ปริมาณหมึกยักษ์ลดลงในช่วงนี้ อย่างไรก็ตามช่วงคริสต์มาสเป็นช่วงที่ยอดขายหมึก octopus ไม่สูง เนื่องจากความต้องการต่ำ และราคาคงที่

แผนภูมิที่ 7 สถานการณ์ราคาหมึกจากแอฟริกาใต้ในตลาดอิตาลี

กุ้ง (Crustaceans)

ยุโรปปรับซื้อกุ้ง (shrimp) ในช่วงเทศกาลคริสต์มาส และผู้ค้าปรับซื้อไว้เพื่อขายจนถึงต้นปี 2560 อย่างไรก็ตามราคากุ้งมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องไปจนถึงเดือนธันวาคม ผู้ผลิตกุ้งอาร์เจนตินา รายงานว่าปีนี้มีการทำประมงล่าช้า จึงคาดว่าจะมีผลผลิตต่ำ และจะส่งผลให้ราคาขายสูงขึ้นในช่วงเทศกาลอีสเตอร์ปี 2560 ถึงแม้ว่ากุ้งขนาดใหญ่จากอินโดนีเซียจะมีปริมาณน้อย แต่ราคาลดลง เนื่องจากความต้องการจากตลาดหลักโดยเฉพาะตลาดสหรัฐฯ ลดลง กุ้งจากอินโดนีเซียส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก (100 – 200 ตัว/กิโลกรัม) ปูและล็อบสเตอร์ยังคงมีราคาดีเนื่องจากตลาดยังคงมีความต้องการสูง

แผนภูมิที่ 8 สถานการณ์ราคากุ้งกุลาดำจากแอฟริกาใต้ในตลาดยุโรป

แผนภูมิที่ 9 สถานการณ์ราคากุ้งขาวจากเอกวาดอร์ในตลาดยุโรป

หอยสองฝา (Bivalves)

หอยแมลงภู่บูโซของฝรั่งเศส (French Bouchot mussel) และหอยแมลงภู่ดัตช์ของเนเธอร์แลนด์ (Dutch bottom mussel) มีการผลิตเต็มศักยภาพ และมีการลงทุนเพื่อการส่งเสริมการขายอย่างมาก ในฤดูกาลปัจจุบัน โดยหอยแมลงภู่ขนาดถาด 5 กิโลกรัมมีราคาขายปลีกอยู่ที่ 9.95 ยูโรต่อถาด

หอยนางรม (oyster) มีอัตราการตายสูงในช่วงฤดูร้อน ทำให้ผลผลิตหอยนางรมขนาดใหญ่ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี มีปริมาณน้อย

ปลาแซลมอน (Salmon)

ปลาแซลมอนแอตแลนติกจากการเพาะเลี้ยงมีราคาสูงขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคมีความต้องการสูง แต่ปริมาณผลผลิตต่ำ ดัชนีราคาปลาแซลมอนในตลาดหุ้น NASDAQ² สะท้อนราคาปลาแซลมอนแอตแลนติกเพาะเลี้ยงแบบทั้งตัว ที่ส่งออกจากรนอร์เวย์ อยู่ที่ 7.53 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2558 สมาคม Norwegian Seafood Council (NSC) รายงานว่า นอร์เวย์มีรายได้จากการส่งออกแซลมอนใน 10 เดือนแรกของปี 2559 ปริมาณ 800,000 ตัน มูลค่า 5,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมากกว่าการส่งออกทั้งปี 2558 ทั้งนี้ปริมาณการส่งออกลดลงร้อยละ 5.8 จากช่วงเดียวกันของปี 2558 เฉพาะเดือนตุลาคม ส่งออก 90,000 ตัน มูลค่า 676 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ปริมาณลดลงร้อยละ 12 มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 23 รายได้จากการส่งออกมาจากตลาดหลักอย่างเช่นโปแลนด์และฝรั่งเศส นอกจากนั้นมาจากตลาด

²

NASDAQ (National Association of Securities Dealers Automated Quotation) ก่อตั้งในปี 1971 เป็นตลาดหุ้นที่ซื้อขายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งแรกของโลก

สหรัฐฯ และตลาดในเอเชียโดยเฉพาะเวียดนาม สหราชอาณาจักรมีรายได้จากการส่งออกปลาแซลมอนสูงขึ้น เช่นกัน เนื่องจากราคาสูง และมีความต้องการจากตลาดเอเชียและสหภาพยุโรปสูงขึ้น ถึงแม้จะสูญเสียตลาดบางส่วนจากสหรัฐฯไปก็ตาม ผลผลิตจากฟาร์มแซลมอนของนอร์เวย์ยังคงที่เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว และราคาเพิ่มขึ้นตามฤดูกาลในช่วงปลายปีเหมือนที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามสถานการณ์ผลผลิตดีขึ้นกว่าตอนต้นปี ในด้านราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้ายังคงอยู่ที่ 8.78 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม และคาดว่าระดับราคาจะสูงกว่า 7.12 เหรียญสหรัฐฯต่อกิโลกรัม สำหรับทุกไตรมาสจนกระทั่งถึงปี 2561

แผนภูมิที่10 สถานการณ์ราคาปลาแซลมอนนอร์เวย์ในตลาดฝรั่งเศส

ปลาเทราต์ (Trout)

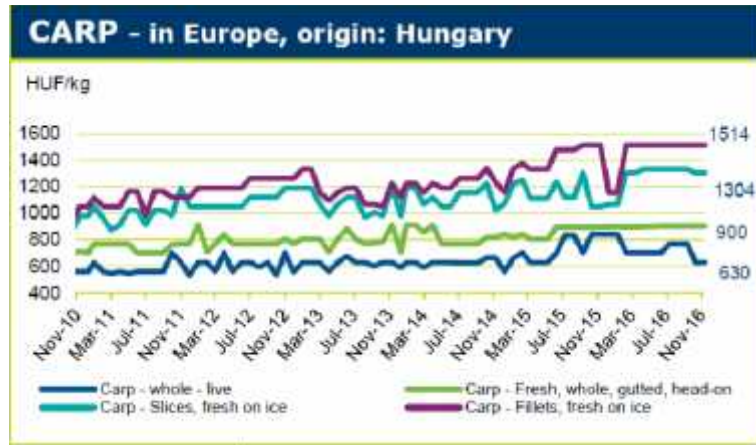
ในปีนี้อัตราปลาเทราต์เพาะเลี้ยงของนอร์เวย์สูงขึ้น เช่นเดียวกับแซลมอน นอร์เวย์พยายามพัฒนาตลาดทางเลือกใหม่ๆ หลังจากได้รับผลกระทบที่ดีกับการค้ากับรัสเซียซึ่งประสบความสำเร็จ โดย NSC รายงานว่าความต้องการปลาเทราต์ที่ตลาดเอเชียและยุโรปตะวันออกสูงขึ้น ทำให้รายได้จากการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 80 ในปี 2559 และในเดือนตุลาคม ราคาปลาเทราต์ต่อกิโลกรัมสูงกว่าปลาแซลมอน อย่างไรก็ตามปริมาณผลผลิตปลาเทราต์จากนอร์เวย์ลดลงร้อยละ 26 ในเดือนตุลาคม เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2558 และคาดว่าราคาตลาดจะสูงขึ้นในช่วงเดือนที่จะตามมา

แผนภูมิที่10 สถานการณ์ราคาปลาเทราต์ในอิตาลี

ปลาน้ำจืด (Freshwater fish)

ปลา carp มียอดขายสูงในช่วงเทศกาลคริสต์มาส ในประเทศทางยุโรปตอนกลางอย่างเช่นฮังการี มีความต้องการเพิ่มขึ้น และสินค้ายังคงมีปริมาณเพียงพอสำหรับตลาดนี้ นอกจากนี้ผลผลิตพันธุ์ปลา carp ได้รับการส่งเสริมการขาย และคาดว่าราคาน่าจะสูงขึ้นอีกมาก

แผนภูมิที่10 สถานการณ์ราคาปลา carp จากอิตาลี

ผลผลิตปลานิล (tilapia) ในจีนลดลง เนื่องจากอากาศหนาวเย็น แต่ความต้องการปลานิลสูง ทำให้ราคาสูงขึ้นมาก หลังจากที่ราคาตกลงในช่วงเดือนตุลาคมที่ผ่านมา ทั้งนี้ตลอดเดือนธันวาคมราคาจะสูงและเช่นเดียวกับปลาสวายเนื้อขาว (pangasius) ซึ่งมียอดขายลดลงในช่วงก่อนหน้าและราคาต่ำ แต่ราคาจะสูงขึ้นในช่วงสองเดือนต่อจากนี้เช่นกัน

แผนภูมิที่10 สถานการณ์ราคาปลาสวายเนื้อขาวจากเวียดนาม (pangasius) ในตลาดสเปน

ปลา nile perch มีปริมาณการจับต่ำมาก ราคามีแนวโน้มสูงขึ้นมาตั้งแต่เดือนกันยายน และมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง ทำให้ปลา nile perch เข้าสู่ตลาดปลามูลค่าสูง อย่างไรก็ตามคาดว่าผู้บริโภคไม่น่าจะซื้อปลา nile perch ที่ระดับราคานี้ เป็นการลดแรงกดดันจากรายงานที่ว่ามีการใช้ทรัพยากรจากปลาชนิดนี้มากเกินไป

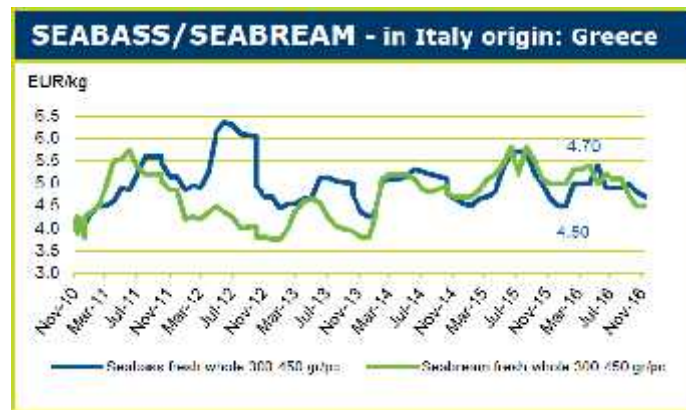
ปลากะพงขาว (Seabass) ปลาตะเพียนทะเล (Seabream) และปลา Meagre³

ในช่วง 2-3 สัปดาห์ก่อนสิ้นปี ตลาดปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลในยุโรป อยู่ในช่วงซบเซา ราคาลดต่ำลงถึงจุดต่ำสุด โดยภาพรวมในเดือนพฤศจิกายนราคาปลากะพงและปลาตะเพียนทะเลคงที่ ยกเว้นปลากะพงขาวขนาดใหญ่ 600-800 กรัม มีราคาลดลงร้อยละ 7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

³ ปลา Meagre เป็นปลากินเนื้อ อาศัยอยู่บริเวณผิวน้ำตามชายฝั่งบริเวณมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งแต่ฝรั่งเศส ถึงเซเนกัล และทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

อย่างไรก็ตาม ปลาทั้งสองชนิดในตลาดหลักมีราคาต่ำกว่าในปี 2558 ทั้งที่มีความต้องการสูง เนื่องจากมีปลาจากเมดิเตอร์เรเนียนเข้ามามาก

ใน 8 เดือนแรกของปี 2559 ปริมาณการส่งออกปลากะพงขาวจาก ตุรกี กรีซ และ สเปน ส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 24 ร้อยละ 12 และร้อยละ 8 ตามลำดับ ตลาดยุโรปอย่างเช่น อิตาลี ฝรั่งเศส โปรตุเกส และ สเปน นำเข้าเพิ่มขึ้น ขณะที่สหราชอาณาจักรยังคงนำเข้าในปริมาณเท่ากับปี 2558 ทั้งที่ค่าเงินปอนด์อ่อนค่า ตลาดทางเลือกอื่นๆที่สำคัญอย่างเช่น ตลาดตะวันออกกลางมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น โดยเกือบทั้งหมดเป็นการนำเข้าจากตุรกี มีเลบานอน สหรัฐอาหรับเอมิเรต และอิสราเอลเป็นตลาดที่สำคัญ โดยเฉพาะสินค้าปลาตะเพียนทะเล ทั้งนี้ผู้ส่งออกตุรกีได้รับผลกระทบน้อยจากการที่ราคาปลาตกลง เนื่องจากค่าเงินโลร์ราของตุรกีอ่อนค่าทำให้ส่งออกได้เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามภาคธุรกิจค้าปลาในยุโรปโดยรวม ยังคงเฝ้าระวังว่าในอีก 2-3 ปีข้างหน้าจะมีปลาวัยอ่อน (Juvenile) จากการเพาะเลี้ยงจำนวนมากขึ้น จะทำให้มีผลผลิตปลาสดเข้าสู่ตลาดปริมาณมากจึงจำเป็นต้องหาตลาดมารองรับเพิ่มมากขึ้นต่อไป

แผนภูมิที่ 11 สถานการณ์ราคาปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลจากกรีซในตลาดอิตาลี